

.....

distància del record, sigui històric o viscut, en un exercici d'interiorització motivat pel compromís existencial. Una gavina, tot volant ran de platja, ens podria llambregar i, mig desdenyosa mig commoguda, cridar-nos que «Som més mar incerta que no pas terra ferma». Aquesta certesa de la incertesa, aquesta simbologia de perfils i virtuts universals que tan bé congenia amb un to ben intimista, es deu copsar quan s'ha caminat, quan s'ha volat, quan s'han abastat un cúmul d'experiències literàries i vitals que sens dubte l'autora ha viscut.

Espionellà, la gavina, mostra un cop més un món interior ric i una gran capacitat d'expressar que declina els experimentalismes gratuïts, sense entortolligaments i amb una colla de mots que ens acosten a la poesia de Miquel Martí i Pol, que precisament és qui prologa l'obra. Segons el poeta de Roda, enmig de l'hàbil alternança de les seqüències temporals hi ha «dos components que constitueixen la trama i l'ordit dels poemes d'Espionellà: sentiment i sensibilitat». I deu ser veritat, perquè després de tres, quatre o més lectures la sensació final és sempre la de la creença cega en l'amor com a guariment, referent tant als éssers humans com en les coses més petites.

Guillem Molla

Sismografia de mons interiors

ARBONÈS, Jordi (NIF)
L'escala de Richter
Premi Carlemany 2001
Columna Edicions
Barcelona, 2001

Amb el seu últim llibre, Jordi Arbonès —que, com a ell li agrada destacar, ha estat cuiner abans que escriptor— ha trobat els ingredients per escriure una novel·la de primera fila, amb la qual l'any passat va guanyar el premi Carlemany. Aquest guardó se li va concedir pels volts de l'onze de setembre, per la qual cosa (tots sabem per què) l'aparició de la novel·la va tenir molt menys ressò informatiu a les nostres comarques que el que es mereix el fet que un dels grans escriptors gironins hagi guanyat el Carlemany. De totes maneres, Arbonès és dels que ja s'ha guanyat a pols la consi-

deració dels lectors i, per tant, confio que aquest seu llibre tingui un bon èxit de vendes, perquè molts dels qui han llegit alguna de les seves obres, de les quals recomano vivament *Viatge a l'Empordà* i *L'agulla de plata*, ja saben que faran bé de seguir la seva trajectòria. En aquesta darrera obra, que val a dir que no té res a veure amb moviments sísmics, tal com ens imaginem quan algú anomena l'escala de Richter, destaca una veu literària malenconiosa i desenganyada que transmet i suggereix una colla de pensaments i sensacions que només poden ser escrits per un autor de gran sensibilitat. Alhora, però, els seguidors de NIF retrobaran una de les grans virtuts d'aquest escriptor: la capacitat que té d'introduir en les seves ficcions imatges i comentaris carregats d'enginy i sovint de somegueria, o si voleu, de mala llet. Penso, per exemple, en per què un personatge ha de deixar la feina de mestra: «no podia anar a l'escola perquè des que s'havia esllavissat un terraplè, passava el dia apuntalant la casa»; o somric en recordar, i això cridarà l'atenció dels qui sàpiguen de les poques sortides professionals de qui estudia llengua, el personatge que treballa d'*enginyer lingüístic* i no dona l'abast de tanta feina que li surt. Una altra de les grans virtuts del llibre és la seva gran qualitat lingüística, gràcies a la qual s'inscriu de ple dret en la tristament no gaire llarga llista d'escriptors que dominen allò que s'ha anomenat el geni de la llengua.

Fins aquí he comentat quines són les arts d'Arbonès, ara toca veure en quin escenari les mostra. La història s'emmarca en un barri de la perifèria d'una gran ciutat, en què corre el rumor que s'acosta una demolició general. Un dels edificis afectats és el que comparteixen els llogaters d'un propietari anomenat Richter, que vol farcir-se les butxaques gràcies a l'especulació immobiliària. Davant la perspectiva d'un canvi de vida imminent, els veïns de l'escala del senyor Richter desfilen davant els ulls del lector i mostren les seves marcades peculiaritats. El que tots tenen en comú és que van curts de diners, d'afecte, de salut, d'ànims i d'expectatives de futur. En part per això, aquests veïns són uns esplèndids fabricants de llegendes urbanes i constructors d'un edifici vital que és poc ambiciós, però que els serveix de refugi, cosa que entenen quan veuen el terratrèmol dels fets que els cau a sobre.

Josep Agustí